

personlig art. Bestemmelsen omhandler således ret-tigheder, der ikke umiddelbart lader sig indpasse i sy-stemet om formuefællesskab og ligedeling.

Den efterlevende ægtefælle kan i medfør af § 15, stk. 2, forlods udtage alle de pensionsordninger, som heller ikke skal deles på et skifte i anledning af separation eller skilsmisse, f.eks. retten til løbende livsbe-tingede ydelser, jf. nærmere nedenfor under pkt. 3.

Selvom kapital- og ratepensioner normalt i dag skal deles på et skifte i anledning af separation og skilsmisse, kan den efterlevende ægtefælle efter retspraksis også udtage sine egne størrelsesmæssigt rimelige kapital- og ratepensionsordninger, uden at de skal indgå i delingen med førstafdøde ægtefælles arvinger. Dette gælder efter nyere retspraksis (UFR 2002.1849H) også private kapital- eller ratepensioner oprettet uden tilknytning til et ansættelsesforhold. Det er derimod stadig uafklaret, hvordan den efterlevende ægtefælles egne pensioner, der allerede er udbetalte, skal behandles på skifte.

Skal der ske deling af et uskiftet bo mellem længstlevende ægtefælle og førstafdødes børn, mens længstlevende lever, kan den efterlevende ægtefælle udtage sine egne ikke udbetalte pensionsrettigheder i samme omfang, som når boet efter førstafdøde skiftes straks. Derimod er det tvivlsomt, hvad der skal ske med ordninger, der er udbetalt inden skifte af et uskiftet bo og længstlevendes kapitalpensionsordninger, der er udbetalt før førstafdødes død. De gældende regler om pensionsrettigheders behandling i tilfælde af en ægtefælles død er behandlet mere indgående i betænkningens kapitel 6.

2.2. Ægtefællepensionsudvalgets overvejelser

Ægtefællepensionsudvalget har ved sine overvejelser taget udgangspunkt i en afvejning af hensynet til længstlevende ægtefælle over for hensynet til førstafdøde ægtefælles arvinger.

Udvalget har fundet, at der er et betydeligt hensyn at tage til den længstlevende ægtefælle, som ved sin ægtefælles død ofte vil have vanskeligt ved at opretholde den hidtidige levestandard, hvis der i vid udstrækning skal afleveres formue til den førstafdøde ægtefælles arvinger. Heroverfor står hensynet til førstafdødes livsarvinger – dvs. børn eller børnebørn m.fl. – og særligt deres forsørgelsesbehov, som navnlig forekommer beskyttelsesværdigt, når de er mindreårige. Desuden kan livsarvingerne – selv om pensions- og forsikringsordninger ikke er arv, men primært tjener forsørgelsesformål – have et ønske om at få andel i det, deres afdøde far eller mor efterlader sig, som udtryk for den tætte forbindelse mellem dem.

Dette behov kan være særlig udtalt, når børnene ikke har et tilsvarende tæt forhold til faderens eller moderens efterlevende ægtefælle, hvilket især kan være tilfældet for sørbørn. Endelig kan der være et hensyn til førstafdødes ønske om, hvorledes ægtefællernes formue skal fordeles, når den første af ægtefællerne dør.

Det har været udvalgets opfattelse, at afvejningen bør falde ud til fordel for den efterlevende ægtefælle, idet udvalget finder, at den ægtefællevenlige holdning og tendens ved skifte i anledning af en ægtefælles død er velbegrunder og bør fortsættes.

Udvalget har således foreslået, at den længstlevende ægtefælle på skifte med førstafdøde ægtefælles arvinger forlods skal være berettiget til at udtage sine egne pensionsrettigheder og lignende ordninger, der tjener pensionsformål. Reglen bør efter udvalgets opfattelse gælde alle typer af egne ordninger, der indbetales til, oprettes eller bliver udbetalt efter bestemmelse i afsnit I i lovbekendtgørelse nr. 824 af 25. august 2005 om beskatningen af pensionsordninger m.v. med senere ændringer (pensionsbeskatningsloven). Heller ikke den skattemæssige behandling bør som udgangspunkt være afgørende for, om en ordning kan udtages forlods.

Konsekvensen af udvalgets forslag vil være, at længstlevende ægtefælle eksempelvis vil være berettiget til forlods at udtage:

- Tjenstemandspensioner – herunder ægtefællepension i henhold til tjenstemandspensionsloven og lignende offentlige tilsagnsordninger,
- alle typer arbejdsmarkedspensioner i pensionskasser, i livs- og pensionsforsikringsselskaber og i pengeinstitutter,
- alle typer individuelt oprettede eller videreførte ordninger i pensionskasser og i livs- og pensionsforsikringsselskaber,
- kapital- og ratepensioner samt indekskontrakter i pengeinstitutter,
- selvpensioneringskonti,
- ATP,
- Den særlige Pensionsopsparing,
- den supplerende arbejdsmarkedspension for førtidspensionister,
- Lønmodtagernes Dyrtidsfond,
- den statslige supplerende understøttelsesordning, efterløn,
- tilsvarende udenlandske ordninger.

Udvalget har endvidere foreslået, at retten til forlods udtagelse yderligere skal omfatte længstlevendes udbetalte kapitalpensionsopsparings- og kapitalforsikringsordninger. Efter udvalgets forslag er det en betingelse, at kapitalen ikke må anses som forbrugt,